Vurdering av forslag om å ikke leie inn vikar ved lærers sykefravær i inntil 16 dager

Til: Kommunestyret i Fauske kommune
Fra: Kommunalt foreldreutvalg i Fauske kommune (KFUF)
Dato: 18.11.25
Sak: Budsjettforslag årsbudsjett 2026: Vurdering av forslag om å ikke leie inn vikar de 16 første dagene ved lærers sykefravær i grunnskolen i Fauske kommune.

---

1. Bakgrunn

Det er foreslått at Fauske kommune ikke skal leie inn vikar ved kortvarig lærersykefravær, definert som de første 16 dagene. Formålet med tiltaket er å redusere vikarkostnader. Forslaget berører kommunens lovpålagte ansvar for opplæring etter opplæringsloven, samt elevenes rett til et forsvarlig opplæringstilbud.

---

2. Juridiske vurderinger

Opplæringsloven § 17-7 fastsetter at «kommunen og fylkeskommunen skal sørge for at skolene har tilgang på vikarer ved vanlig og ventet fravær.»
En generell beslutning om å ikke leie inn vikar de første 16 dagene vil i praksis frata skolene tilgang på vikarer ved forventet og vanlig fravær, og dermed stride mot lovens intensjon.

Utdanningsdirektoratet presiserer i sin tolkning at skoleeier har plikt til å planlegge for vikardekning slik at elevene får forsvarlig opplæring også ved kortvarig fravær (Utdanningsdirektoratet (2024) *Tolkning av § 17-7 – tilgang på vikarer ved fravær*.)
Manglende vikardekning kan føre til brudd på elevenes rett til opplæring etter opplæringsloven.

---

3. Pedagogiske konsekvenser

Barneombudet understreker at stabil voksenledelse og kontinuitet i undervisningen er avgjørende for inkludering og læringsmiljø (Barneombudet (2022). *Uten mål og mening? Om spesialundervisning og rettssikkerhet i skolen*). Ved manglende vikardekning vil skolene måtte omdisponere ressurser, noe som ofte går ut over elever med særskilte behov.
Dette kan føre til manglende oppfølging av enkeltvedtak og svekket kvalitet i spesialundervisningen.

---

4. Organisatoriske og arbeidsmiljømessige konsekvenser

Ved fravær uten vikar må andre lærere dekke opp undervisningstimer. Dette øker belastningen og reduserer for- og etterarbeidstid, i strid med lærernes arbeidstidsavtaler (SFS 2213).
I praksis kan slike tiltak føre til redusert kvalitet på undervisningen i flere klasser og økt risiko for utbrenthet og sykefravær blant ansatte.

---

5. Økonomiske vurderinger

1. En kortsiktig innsparing ved å redusere vikarkostnader kan motvirkes av langsiktige kostnader: behov for ekstra støtteundervisning, økte spesialpedagogiske tiltak, og mulig økning i sykefravær hos ansatte.
   Evalueringer fra Statistisk sentralbyrå av tiltak for økt lærertetthet viser at tidlig innsats og kontinuitet i undervisningen er mer kostnadseffektivt enn kompenserende tiltak i etterkant (Statistisk sentralbyrå (2017). *Effekter av satsing på økt lærertetthet* (Rapport 2017/39).

---

6. Anmodning

FKUK anmoder Fauske kommune om å **ikke vedta** budsjettforslaget i sin nåværende form. Fauske kommune bør i stedet:

- opprettholde plikt til å skaffe vikar ved fravær, i tråd med opplæringsloven.
- Opprettholde den kommunale vikarbanken.
- Aktivt arbeid med studenter for å rekruttere dem inn i skolen, for eksempel i forbindelse med praksisplasser.

Dette vil sikre lovlig og pedagogisk forsvarlig drift, opprettholde kvalitet i undervisningen og forebygge større økonomiske og sosiale kostnader på sikt.